

Кандидатський іспит
ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

I. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

1. Звук і фонема. Фонологічна система української літературної мови Сегментні і суперсегментні одиниці. Вокалізм. Консонантизм.
2. Асиміляція, дисиміляція та інші звукові процеси в українській мові. Типи чергувань. Морфонологія.
3. Український алфавіт і графіка; історія й сучасний стан. Український правопис, його історія.
4. Слово як основна одиниця мови. Типи лексичних значень слів. Лексико-семантичні відношення між словами. Засади концептуального аналізу.
5. Характеристика типів словників української мови.
6. Лексика української мови з погляду її походження. Запозичені й іншомовні слова. Міжмовні контакти української мови.
7. Фразеологія і фразеографія української мови. Типи класифікацій, джерела формування, словники.
8. Морфеміка. Морфема і морф. Морфемна судова слова.
9. Способи словотворення в українській мові. Синхронне й історичне словотворення. Історичні зміни структури слова.
10. Принципи класифікації частин мови. Характеристика відомих класифікацій.
11. Прийменник, сполучник і частка. Проблема їх лінгвістичного статусу.
12. Граматичні категорії різних частин мови в українській мові.
13. Відмінкова система української мови.
14. Словосполучення, їх типи. Види синтаксичного зв'язку. Синтаксичні відношення і способи їх вираження.
15. Аспекти вивчення речення як основної синтаксичної одиниці.
16. Речення як основна синтаксична одиниця-конструкція. Типи двоскладних і односкладних речень.
17. Вчення про члени речення.
18. Складне речення. Принципи класифікації складних речень.
19. Проблема семантичної структури речення. Актуальне членування речення.
20. Текст як об'єкт лінгвістичного вивчення. Дискурс.
21. Функціональні стилі сучасної української літературної мови. Лексичні, фразеологічні, фонетичні, граматичні, словотвірні засоби стилістики.

II. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

1. Українська мова серед інших слов'янських мов. Походження української мови (характеристика різних концепцій). Типологічна характеристика української мови.
2. Виникнення і розвиток літературної мови у східних слов'ян. Питання східнослов'янської писемності. Старослов'янська та церковнослов'янська мови.
3. Історія української літературної мови: проблеми її періодизації. Розвиток стилів староукраїнської та нової української літературної мови.
4. Джерела вивчення історії української мови. Характеристика пам'яток української писемності.

5. Історія вивчення української мови.
6. Мовна ситуація в Україні у XVI-XVIII ст.
7. Українська літературна мова першої половини XIX ст.
8. Історія української мови як державної мови України. Українська мова в XX ст.
9. Історія української літературної мови на західних землях України.
10. Українська мова за межами України.

ІІІ. ІСТОРИЧНА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Формування фонетичної системи української мови.
2. Наслідки занепаду зредукованих у системі голосних і приголосних.
3. Історичні зміни форм і категорій іменника в українській мові.
4. Історичні зміни форм і категорій прикметника в українській мові.
5. Історія форм займенника в українській мові.
6. Історія форм числівника в українській мові.
7. Розвиток граматичних категорій дієслова в історії української мови.
8. Історія форм дієслів минулого часу в українській мові.
9. Формування засобів вираження майбутнього часу в українській мові.
10. Шляхи розвитку прислівникової системи української мови.

ІV. УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

1. Наголошений і ненаголошений вокалізм у говорах української мови.
2. Фонологія українських говорів.
3. Рефлекси *ь, е, о, і* в говорах української мови.
4. Українські діалектологічні атласи і словники.
5. Діалектна основа української літературної мови.
6. Особливості карпатської групи говорів української мови.
7. Говори української мови, їх класифікація (з історичними коментарями).
Українська лінгвогеографія.
8. Особливості північних говорів української мови.
9. Особливості південно-східних говорів української мови.
10. Особливості південно-західних говорів української мови.
11. Граматика українських говорів.
12. Лексика українських говорів.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика. – К., 1969.
2. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. – К., 1969.
3. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис. – К., 1972.
4. Сучасна українська літературна мови: Лексика і фразеологія. – К., 1973.
5. Сучасна українська літературна мова: Стилїстика. – К., 1973.
6. Історія української мови: Фонетика. – К., 1979.
7. Історія української мови: Морфологія. – К., 1978.
8. Історія української мови: Синтаксис. – К., 1983.
9. Курс історії української літературної мови. – К., 1958. – Т.1.
10. Атлас української мови: в 3 т. К., 1984 – Т.1; 1988 – Т.2.
11. Авксентьєв Л.Г. Сучасна українська мова: Фразеологія. – Х., 1988.

12. Арполенко Г.П., Городенська К.Г., Щербатюк Г.Х. Числівник української мови. – К., 1980.
13. Багмут А.Й. Інтонаційна будова простого розповідного речення в слов'янських мовах. – К., 1970.
14. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. – К., 1991.
15. Бевзенко С.П. Українська діалектологія. – К., 1980.
16. Безпалько О.П., Бойчук М.К., Жовтобрюх М.А., Самійленко С.П., Тараненко І.Й. Історична граматики української мови / Вид. 2-ге. – К., 1962.
17. Безпояско О.К., Городенська К.Г. Морфеміка української мови. – К., 1987.
18. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія. – К., 1993.
19. Брахнов В.М. Явища асиміляції в консонантизмі української мови. – К., 1970.
20. Бровченко Т.О. Словесний наголос в сучасній українській мові. / Експериментальне дослідження. – К. 1969.
21. Булахов М.Г. Восточнославянские языковеды. – Минск, 1976. – Т.1; 1977. – Т.2.; 1978 – Т.3.
22. Булаховський Л.А. Вибрані праці: в 5-ти томах.
23. Булаховський Л.А. Питання походження української мови. – К., 1996.
24. Борковський В.И. Синтаксис древнерусских грамот. Сложное предложение. – М., 1958.
25. Борковский В.И. Синтаксис древнерусских грамот. Простое предложение. – М., 1949.
26. Ващенко В.С. Мова Тараса Шевченка. – Харків, 1963.
27. Веселовська З.М. Наголос у східнослов'янських мовах початкової доби формування російської, української та білоруської націй (кінець XIV – поч. XVIII століть). – Харків, 1970.
28. Винницький В.М. Наголос у сучасній українській мові. – К., 1984.
29. Виноградов В.В. Русский язык. – М., 1977.
30. Вихованець І.Р. Система відмінків української мови. – К., 1987.
31. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. – К., 1988.
32. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. – К., 1993.
33. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. – К., 1993.
34. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Семантико-синтаксична структура речення. – К., 1983.
35. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов. – К., 1966.
36. Гнатюк Г.М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові. – К., 1982.
37. Горбач О. Вибрані праці. – Мюнхен. – 1991-1998. – Т.1-8.
38. Горецький П.Й. Історія української лексикографії. – К., 1963.
39. Грищенко П.Ю. Моделювання системи діалектної лексики. – К., 1984.
40. Грищенко П.Ю. Ареальне варіювання лексики. – К., 1990.
41. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові. – К., 1978.
42. Грищенко А.П. Складносурядне речення в сучасній українській літературній мові. – К., 1969.
43. Гумецька Л.Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV-XV ст. – К., 1958.
44. Дзензелівський Й.О. Конспект лекцій з курсу української діалектології. Ч. I. Фонетика / Й.О. Дзензелівський. – Ужгород, 1965. – 90 с.